

जनज्योति

साप्ताहिक

Janajyoti Weekly

धूम्रपान त्यागौं, स्वस्थ जीवनशैली अपनाऔं ।

- धूम्रपानले क्यान्सर, मृदु रोग र श्वासप्रश्वाससम्बन्धी समस्या निम्त्याउँछ, ■ धूम्रपान स्वास्थ्यका लागि हानिकारक छ, त्यस्तै,
- सार्वजनिक स्थानमा धूम्रपान नगरो, ■ किशोर-किशोरीहरूलाई धूम्रपानबाट टाढा राखौं,
- धूम्रपानको लतबाट मुक्त हुन आवश्यक परामर्श र सहयोग लिऔं,
- धूम्रपान नगर्ने वातावरण सिर्जना गरौं, ■ आफ्नो र परिवारको स्वास्थ्यको रक्षा गरौं,
- धूम्रपान त्याग्ने सकेय गरौं,
- धूम्रपान विरुद्ध जनचेतना फैलाऔं र स्वस्थ समाज निर्माण गरौं।
स्वस्थ जीवन, उज्वल भविष्यको आधाार।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

■ वर्ष: ४५ ■ अंक: ०६ ■ २०८३ जेठ ०३ गते आइतबार ■ Sunday, 17 May 2026 ■ मूल्य रु. ७।-

एसिचन हाइवे अन्तर्गतको दमक नपा र कमल नपालाई जोड्ने रतुवामा बन्दै गस्केो भाइरल पुल ।

हुलाकी राजमार्ग निर्माण सुस्त एकातर्फ बन्दै, अर्का तर्फ भत्कदै

गोपाल काफ्ले

दमक / राष्ट्रिय गौरवको आयोजनाको रूपमा रहेको बहुप्रतिक्षित हुलाकी राजमार्गको विभिन्न खण्ड अर्कै निर्माणमा छ। तर निर्माण भइसकेको स्थानमा भने भत्कन पनि शुरू भइ सकेको छ।

भद्रपुरस्थित भापाचोकबाट जलयल हुँदै राजगड जोड्ने हुलाकी राजमार्गअन्तर्गतको सडक निर्माण सम्पन्न भएको एक वर्ष नपुग्दै विभिन्न स्थानमा भत्किन थालेको छ। पूरा नहुँदै सडक भत्किन थाले पछि यात्रु तथा स्थानीयले हेरानी खेनुपरेको छ। सडकका ठाउँठाउँमा ठूला खान्डाखुल्डी पतुका साथै पुल र कन्भर्ट निर्माण अघुँदै रहेकाले दुर्घटनाको जोखिमसमेत बढेको स्थानीयवासीको गुनासो छ।

हल्दीवारी गाउँपालिकाको बडा नम्बर ३, ४ र ५ क्षेत्रमा पर्ने भूतेनी खोला र भुसुडी खोलामा निर्माण अघुँदै अवस्थामा रहेकाले सवारी आवागमनमा समस्या भइरहेको छ। स्थानीयवासीका

अनुसार सडकमा भएका खान्डाखुल्डीका कारण साना तथा ठूला सवारीसाधन दुर्घटनामा पर्ने क्रम बढेको छ। वर्षायाम सुरु हुन लागेकाले सडकको अवस्था अझ जोखिमपूर्ण बन्न सकेमा स्थानीयले चिन्ता व्यक्त गरेका छन्। हल्दीवारी गाउँपालिका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत मानवहादुर वनेले सडकको दयनीय अवस्थाबारे गाउँपालिकाले पटकपटक सम्बन्धित निकायको ध्यानकर्षण गराएपनि हालसम्म सुधारको काम अघि नबढेको बताए। पालिकाले पटकपटक ताकेता गरे पनि सम्बन्धित आयोजनाबाट अपेक्षित प्रतिक्रिया नआएको उनको भनाई छ। यस्तै हल्दीवारी-४ का वडाध्यक्ष सन्तकमार थापाले निर्माण सम्पन्न भएको छोटो समयमै सडक भत्किन थाले पछि निर्माणको गुणस्तरियतामाथि प्रश्न उठेको बताएका छन्। उनले सडकमा दैनिकजसो दुर्घटनाको जोखिम बढ्दै गएको बताए।

तरकारी र फलफूलको विषादी परीक्षण

दमक / दमक नगरपालिकाले खरबुजासहित विभिन्न फलफूल तथा तरकारीमा प्रयोग भएको विषादीको परीक्षण गरेको छ। सामाजिक सञ्जालमा अत्यधिक विषादी प्रयोग भएको र बालबालिका विरामी परेको जस्ता पोस्टहरू आउनु थालेपछि वास्तविकता बुझ्न नमुना परीक्षण गरिएको नगरपालिकाले जनाएको छ। नगर प्रमुख रामकुमार थापाका अनुसार नगरपालिकाले बजार अनुगमन गरी विषादी अन्वेषण द्रुत विश्लेषण प्रयोगशाला एकाइ, चितौली मोडको प्राविधिक सहयोगमा दमक बजारमा विक्री भइरहेका खरबुजासहित ताजा तरकारी तथा फलफूलको नमुना संकलन गरी परीक्षण गरेको हो। परीक्षणका क्रममा प्याजको साग, काँक्रो, बोडो, गोलभेंडा, सलगम, काँडेली र खरबुजाको नमुना संकलन भइसकेको छ।

कांग्रेस नेतृत्व अहंकारी : नेता खड्का

दमक । नेपाली कांग्रेसका पूर्वकार्यवाहक सभापति पूर्णबहादुर खड्काले नेतृत्व र कार्यकर्ताबीच बढ्दो दूरीका कारण पार्टी विभाजनको दिशातर्फ उन्मुख भएको बताएका छन्। शनिवार (जेठ २) कांग्रेस कर्णाली प्रदेश समितिले सुर्खेतमा आयोजना गरेको विचार गोष्ठीमा उनले यस्तो यस्तो बताएका हुन्। पार्टीको सानेपस्थित नेतृत्व र बाहिर रहेका कार्यकर्ताबीच ठूलो खाडल सिर्जना भएको उनले उल्लेख गरे। वर्तमान नेतृत्वमा अहंकार, स्वायं र पारिवारिक हित हावी भएको उनले आरोप लगाए।

खड्काले कार्यकर्तासँग संवाद गरी कमजोरी स्वीकार गर्दै सुधारको बाटो अपनाउनुपर्नेमा जोड दिए। अनुशासन र कारवाहीका नाममा कार्यकर्तालाई तर्साउने प्रवृत्ति बढेको भन्दै उनले भोट नदिएका आधारमा कारवाही गर्नु गलत भएको धारणा राखे।

“जिमैबारे नेताहरूबाटै एकताभन्दा अनेकता फैलाउने अभिव्यक्ति आउनु थालेको छ, जसले पार्टी संगठनलाई कमजोर बनाइरहेको छ।” खड्काले भने, “पार्टीभित्रको यही कमजोरीले राष्ट्रियतामाथि समेत खतरा देखिन थालेको छ।” वर्तमान तथा निवर्तमान नेतृत्वलाई गाउँबस्तीमा पुगेर कार्यकर्तासँग प्रत्यक्ष संवाद गर्न र पार्टी एकता कायम राख्न उनले आग्रह गरे। उनले पछिल्लो कमजोर चुनौती परिणामपछि नेतृत्वले गम्भीर समीक्षा गर्नुपर्ने आवश्यकता औँल्याए।

ईटा निकाल्दा तीनको मृत्यु

दमक / सलाहीको हरिपुरमा ईटा निकाल्ने क्रममा थिचिएका तीन जनाको ज्यान गएको छ। दुई जना घाइते भएका छन्। शुक्रबार बेलुका हरिपुर नगरपालिका-५, मजुवाँ गाउँमा रहेको कृष्ण ईटा उद्योगमा ईटा निकाल्ने क्रममा ईटाको चाडले थिचिएर तीन जनाको ज्यान गएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सलाहीले जनाएको छ। सलाहीको गोडेता नगरपालिका-७ रामवनका ४० वर्षीय फिताइ मन्सुर, गोडेता नगरपालिका-९, का ३५ वर्षीय शम्भु राउत र भारतको लखिमपुरका ३५ वर्षीय अइद कुमारको ज्यान गएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रवक्ताले जनाएका छन्।

शान्ति र स्थिरताका लागि संवादमा जोड

काठमाडौँ / परराष्ट्रमन्त्री शिशिर खनालले विश्वव्यापी उर्जा र आपूर्ति प्रणालीमा आउने अवरोधले गर्दा गरिबी निवारण तथा दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्नमा गम्भीर चुनौती खडा गरेको बताएका छन्। संयुक्त राष्ट्रसंघको मुख्यालय न्युयोर्कमा आयोजित आर्थिक तथा सामाजिक परिषदको विशेष बैठकलाई भर्चुअल रूपमा सम्बोधन गर्दै उनले आपसी मतभेदहरू समाधान गर्न, विश्वव्यापी शान्ति, स्थिरता तथा शान्तिपूर्ण सहअस्तित्व सुनिश्चित गर्न कुटनीति संवादको अपरिहार्यता रहेको बताए। संयुक्त राष्ट्रसंघको वडापत्र लगायत अन्तर्राष्ट्रिय कानुनमा आधारित बहुपक्षीयता र विश्वव्यापी सहयोगलाई बलियो बनाउन आवश्यक रहेको बताए।

GLOBAL EDUCATIONAL ACADEMY

Register Now!

ADMISSION OPEN!

FOR GRADE XI

NOW OPEN FOR REGISTRATION

Registration Period : 31 Baishak-08 Jestha 2083

Entrance Date : 2083-02-09 Saturday

More Information : 023571281/575881 | globaleducationalacademyhss@gmail.com

FACILITIES :

- SCIENCE
- COMPUTER MANAGEMENT
- BUSINESS MANAGEMENT
- HOTEL MANAGEMENT
- HUMANITIES
- LAW
- EDUCATION

1 कम्प्युटर टेक्निसियन - संख्या ३

- ◆ सम्बन्धित काममा दक्ष
- ◆ दुई वर्षसम्मको अनुभव भएको
- ◆ +२ सम्मको पढाइ भएको
- ◆ तलब २५ हजार + बोनस
- ◆ सवारी लाइसेन्स भएको वा क्वाउटन जान्ने हुनुपर्नेछ।

2 कम्प्युटर टेक्निसियन सहायक - संख्या ५

- ◆ काम गर्नसक्ने दृढ इच्छा भएको तथा कामको आवश्यक भएको (विशेषतः विद्यार्थी वर्गका लागि)
- ◆ एपईई सम्मको पढाइ भएको।
- ◆ तलब १५००० + बोनस ।

3 सेल्स पर्सन - संख्या २

- ◆ अफिस/पसल वा मार्केटिङमा दुई वर्षसम्म काम गरेको मिनिमम योग्यता हुनुपर्नेछ
- ◆ तलब २५ हजारदेखि ४० हजारसम्म।

४. सेल्स अडिस्ट्रेंट - संख्या ५

- ◆ काम गर्नसक्ने दृढ इच्छा भएको तथा कामको आवश्यक भएको (विशेषतः विद्यार्थी वर्गका लागि)
- ◆ तलब १५००० बोनस दिइनेछ।

आवश्यक कामजातहरू

- ◆ नागरिकता वा राष्ट्रिय परिचयपत्रको प्रतिलिपि
- ◆ शैक्षिक योग्यताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपि
- ◆ सम्बन्धित कामको योग्यताको प्रमाणपत्र
- ◆ इस्तखित निवेदन (अनिवार्य)

नोट : टाढाबाट आउनेलाई आवासको पनि व्यवस्था गरिनेछ। कृपया CV बनाई मेल वा whatsapp गर्न सक्नुहुनेछ।

सम्पर्क
आरम्भ कम्प्युटर प्रा लि
दमक-६, फापा, फोन ०२३-५७६२४६, ९८५२६७६२४६

सम्पादक/प्रकाशक : गजजबहदुर दाहाल
 ले-आउट : सुरेन्द्र बस्नेत
 वृत्तक : अमरज्योति अफसेट, प्रेस, दमक-११
 कार्यालय : दमक-५ फोन:५८०२७२

प्रकाशकीय

संसदीय मर्यादा र जिम्मेवारीको प्रश्न

नेपालको संसदीय राजनीति फेरि एकपटक असहज मोडमा पुगेको छ । सर कारको आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम मस्यौदा छलफल हुनुअघि नै प्रमुख विपक्षी दलहरूले संसद बहिष्कार गर्ने फैसला राजनीतिक असहमति होइन, लोकतान्त्रिक जिम्मेवारीबाट विमुख हुने प्रवृत्तिको संकेत पनि हो । संसदको नाराबाजी, अवरोध र बहिष्कारको थलो मात्र होइनबाट राष्ट्रको नीति, कानून र भविष्य तय गर्ने सर्वोच्च संस्था हो । त्यही संस्थालाई अविश्रवस र अंधविश्वासको आखडा बनाई त्यसको प्रत्यक्ष असर राज्य संचालन, अर्थतन्त्र र जनविद्यवासमाथि पार्छ ।

लोकतन्त्रमा विरोध स्वाभाविक र आवश्यक मानिन्छ । तर विरोधको नाममा संसद नै छोड्ने अभ्यासले लोकतान्त्रिक संस्कृतिलाई कमजोर बनाउँछ । जनताले आफ्ना प्रतिनिधिलाई सडकमा नाराबाजी गर्न होइन, संसदभित्र बहस गरेर सरकारलाई जवाफदेही बनाउन पठाएका हुन् । नेपाली कांग्रेसले असहमति हुँदाहुँदै संसदमा उपस्थित भएर आफ्नो मत अभिलेख गराइरहेको बेला अन्य दलहरूले बहिष्कारको बाटो रोज्नु जिम्मेवार प्रतिपक्षको भूमिकामा गैर मेल खाँदैन । संसदभित्र वैकल्पिक दृष्टिकोण राख्ने, संशोधन प्रस्ताव ल्याउने र तथ्यका आधारमा सरकारको आलोचना गर्ने संस्कार बलियो बन्नुपर्ने बेला संसद त्याग्ने प्रवृत्ति चिन्तानजक छ ।

नेपालमा संसद अवरुद्ध गर्ने संस्कृति नयाँ होइन । विगतमा पनि विभिन्न मुद्दामा संसद अवरोध, रोप्टम घेराउ, तोडफोड र बहिष्कारका घटना देहोर्दैं आएका छन् । संविधानसभा कालदेखि संसदीय संसदसम्म आइपुग्दा संसदीय अभ्यास अर्को परिपक्व हुन नसकेको देखिन्छ । अहिलेको राजनीतिक परिेश्वरमा जनतामा पुराना दलहरूप्रति असन्तुष्टि बढ्दो छ भने नयाँ शक्तिप्रति आशा र आसंक्य बढ्ने छन् । युवापुरस्ताको बर्दलैवै राजनीतिक चेतना, डिजिटल आन्दोलन र स्वयंसेवकप्रतिको निराशापूर्ण राल्ने, आत्मसमीक्षा गर्न बाध्य बनाएको छ । तर दलहरू अर्को पनि वैकल्पिक राजनीति प्रस्तुत गर्नुभन्दा प्रतिद्वन्द्वीलाई कमजोर पार्ने रणनीतिमै बढी केन्द्रित देखिन्छन् ।

यसको संसदमा असंसदीय र आपतिजनक शब्दको प्रयोग बढ्दै जानु अर्को चिन्ताको विषय बनेको छ । सामाजिक ढोलाप्रसाद अर्थात्ले प्रतिनिधिसभा नियमावलीअनुसार केही सांसदका अभिगम्यता अभिलेखबाट हटाउन निर्देशन दिएपछि अर्को संसदीय मर्यादाबन्धको चुनौती हो । संसदमा गरिने बहस शिष्ट, मर्यादित र तथ्यमा आधारित हुनुपर्छ भने सर्वेथापिक र संसदीय मान्यता वा पनि न्यायिगत आक्षेप, अपमानजनक शब्द र उच्चतम अभिगम्यताले सदनको गरिमा कमजोर बनाएको छ । नियमावलीको अशिष्ट, अपमानजनक वा कुनै समुदायलाई होच्याउने अभिगम्यता निषेध गरे पनि स्वयंहारमा त्यसको पालना प्रभावकारी देखिएको छैन ।

अहिले देशलाई स्थिरता, नीति निरन्तरता र उत्तरदायी राजनीति आवश्यक छ । सरकार आलोचनात्मक छैन, त्यसैले उसले पनि संसदभित्र, पार्टीको र जवाफदेही बनाउनुपर्छ । तर विपक्षी दलहरूले केवल अस्वीकार होइन, स्पष्ट विकल्प पनि दिन सक्नुपर्छ । लोकतन्त्रमा बलियो सरकार जतिकै जिम्मेवार प्रतिपक्ष पनि आवश्यक हुन्छ । संसदलाई अवरुद्ध गरेर होइन, प्रभावकारी बनाएर मात्रै लोकतन्त्र बलियो बन्न सक्छ । जनताले अब नारायण कर्म हेर्न थालेका छन् । त्यसैले दलहरूले बुझ्नुपर्छ-संसदको गरिमा जोगाउने र लोकतान्त्रिक संस्कृतिलाई सुदृढ बनाउने जिम्मेवारी सबै राजनीतिक शक्तिको साझा दायित्व हो ।

विश्व समुदायलाई सहयोग गर्न आग्रह

दमक १ परराष्ट्रमन्त्री शिशिर खनालले विश्वव्यापी ऊर्जा र आपूर्ति प्रणालीमा आउने अवशोषक यदा गरिबी निवारण तथा दिगो विकास लक्ष्य हासिल गर्नमा गम्भीर चुनौती खडा गरेको बताएका छन् । संयुक्त राष्ट्रसंघको मुख्यलय न्युयोर्कमा आयोजित आर्थिक तथा सामाजिक परिषदको विशेष बैठकलाई भुक्तल रमा सम्बोधन गर्दै उनले आपसी मतभेदहरू समाधान गर्न, विश्वव्यापी शान्ति, स्थिरता तथा शांतिपूर्ण सहअस्तित्व सुनिश्चित गर्न कूटनीति संवादको अपरिहार्यता रिकेतो बताए । संयुक्त राष्ट्रसंघको बडबज लगाउने अन्तर्देशीय कानुनामा आधारित बहुपक्षीयता र विश्वव्यापी सहयोगलाई बलियो बनाउन आवश्यक रहेको उनले बताए ।

सम्बोधनका क्रममा मन्त्री खनालले जलवायु परिवर्तन र भूराजनीतिक संकटका कारण सबैभन्दा बढी जोखिममा परेका देशहरू खासगरी नेपाल जस्ता अल्पविकसित र भूपरिश्रित विकासोन्मुख राष्ट्रलाई विशेष सहयोग गर्न उनले विश्व समुदायसँग आग्रह गरे ।

उत्थानशील पूर्वाधार, नवीकरणीय ऊर्जा, र दिगो आपूर्ति प्रणालीमा लगाई व्यापक रमा बढाउनुपर्ने तथा प्रविधि र प्राविधिक नवप्रवर्तनमा पहुँच पुऱ्याउनुपर्नेमा उनले जोड दिए । यसका साथै कमजोर अर्थतन्त्र भएका देशहरूका लागि सुदृढीकरण प्रविधि सहयोग, आपाकालीन सहायता तथा खाद्य राहतका उपायहरू तर्काल सुनिश्चित गर्न उनले आग्रह गरे । परराष्ट्रमन्त्री खनालको यस सम्बोधनले अन्तर्राष्ट्रिय मञ्चमा नेपालको कूटनीतिक अडान र विश्वव्यापी आर्थिक व्यापकता लागि आवाजलाई थप बलियो बनाएको परराष्ट्र मन्त्रालयले जनाएको छ ।

स्वार्थको बोलीले राजनीतिक संस्कार संकटमा

ओमप्रकाश जौतम
omgajam2078@gmail.com

एक समय ठूलो जनसमर्थन पाएका दलहरू अहिले आफ्नै कमजोरीका कारण संकटमा परिरेका छन् । हिजो जनताको घरदेखि पुरे परे बर्तनका सपना बाँध्ने नेताहरू अहिले जनतासँग संवाद गर्न सकिरहेका छैनन् । उनीहरू पार्टी कार्यालय, सामाजिक सञ्जाल र आफ्ना समर्थक मिडियामार्फत मात्रै राजनीति गरिरहेका छन् । जनताका वास्तविक समस्या, बेरोजगारी, महँगो, अन्ववस्थित बस्ती, शिक्षा, स्वास्थ्य र विकासका मुद्दा भने ओभरलेमा परिरेका छन् ।

नेपालको राजनीति अहिले गम्भीर संकटमाको चरणमा पुगिरहेको छ । लोकतन्त्र स्थापना, गणतन्त्रको अभ्यास र राजनीतिक परिवर्तनका अनेक आन्दोलनपछि पनि जनताले अपेक्षा गरेअनुसारको राजनीतिक संस्कार विकास हुन सकेको छैन । राजनीति जनसेवा र विचारको माध्यम बन्नुपर्नेमा आज सत्ता, स्वार्थ र अवसरको खेल्नमा सीमित बन्दै गएको अनुभूति आमनागरिकको गरिरहेका छन् । यही कारण राजनीतिप्रति जनविश्वास क्रमशः कमजोर बन्दै गएको छ । अहिलेको सबैभन्दा ठूलो समस्या

नै राजनीतिमा मूल्य र मान्यताको खडेरी हो । नेपालको राजनीतिक इतिहासमा बीपी कोइराला, गणेशमान सिंह, गिरिजाप्रसाद कोइराला, पुष्पलाल, मनमोहन अधिकारी, मदन भण्डारीजस्ता नेताहरूले विचार, त्याग र निष्ठाको राजनीति गरेका उदाहरणहरू छन् । उनीहरूकै वैचारिक मतभेद थिए, तर राष्ट्र र लोकतन्त्रप्रतिको प्रतिबद्धता स्पष्ट थियो । अहिले भने राजनीतिक दल र नेतृत्वमा त्वस्तो आदर्श, त्याग र नैतिकताको अभाव महसुस हुन थालेको छ । विचारमन्दा व्यक्तिकेन्द्रित राजनीति हावी भएको छ । सिद्धान्तका नाममा भाषण धेरै छन्, तर व्यवहारमा राजनीतिक चरित्र कमजोर हुँदै गएको देखिन्छ । हिजो जनवाद, समाजवाद र लोकतन्त्रको नाममा राजनीति गर्दैरहेका जनताले आज जनतासँग संवाद गर्न सकिरहेका छैनन् । निजी स्वार्थ, पद र शक्तिको लोभले राजनीतिलाई दूषित बनाएको छ । राजनीतिक विकासका नाममा जनताले धेरै संघर्ष गरे, धेरैले जीवन बलिदान पनि दिए । विशेषगरी सारस्वत हत्याका बेलामा नयाँ नेपालको सपना देखेर हजारौ युवाले जीवन जोखिममा राखे । तर आज त्यही परिवर्तनका अयुवा शक्तिहरू विभाजित, कमजोर र दिशाहीन देखिएका छन् । एक समय क्रान्तिको भाषण गर्नेहरू अहिले सत्ताको वरिपरि घुमिरहेका छन् । हिजो राज्यद्वारा प्रताडित भएकाहरू आज त्यही पुरानो संस्कारको खामा उभिएकाे दृश्यले जनतालाई निराश बनाएको छ । राजनीतिमा अवसरवाद यति धेरै मौलाएको छ कि विचार र निष्ठाभन्दा दल र पहुँच महत्त्वपूर्ण बन्न पुगेको छ । संक्रमणकालीन राजनीतिलाई धेरैले आफ्नो व्यक्तिगत स्वार्थ पूरा गर्न माध्यम बनाए ।

वर्षौँदेखि सत्ता दोहन गरेर बसेका दल र नेतृत्वहरू जनताबाट क्रमशः टाढिँदै गएका छन् । उनीहरूको दम, अत्याचार, नातावाद, परिवारवाद र सत्ता मोहकै कारण जनताले उनीहरूप्रति विश्वास गुमाउँदै गएका हुन् । लोकतन्त्रका लागि विरोध गर्ने प्रवृत्तिले देशलाई निकास दिन सक्दैन । यदि सरकार वा नयाँ शक्तिले सुधारका प्रयास गरिरहेका छन् भने त्यसलाई सहयोग गर्न सक्नुपर्छ । जनताले पनि अब कामको मूल्यांकन गर्न सकिरहेका छन् । नेपालको राजनीति अहिले एउटा निर्णायक मोडमा छ । पुराना सोच र शैलीबाट देश अगाडि बढ्न सक्दैन भन्ने चेतना विस्तारै बलियो बन्दै गएको छ । अबको राजनीति युवापुरस्ताको आकांक्षा, बेरोजगारी, महँगो, अन्ववस्थित बस्ती, शिक्षा, स्वास्थ्य र विकासका मुद्दा भने ओभरलेमा परिरेका छन् । राजनीतिक नेतृत्वले बारम्बार गरेका वाचा पूरा हुन नसक्दा जनतामा गहिरो कित्ठो पैदा भएको छ । जनताले नेतृत्वको भाषणमन्दा व्यवहार हेर्न थालेका छन् । यही कारण अहिले नयाँ पुराना पुराना दलहरूप्रति असन्तुष्टि बढ्दै गएको छ । विशेषगरी युवापुरस्ताले अब पुरानो शैलीको राजनीति स्वीकार छोडेको देखिन्छ । उनीहरू परिवर्तन, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व खोजिरहेका छन् । हालको राजनीतिक परिवेशमा नयाँ राजनीतिक शक्तिहरूको उदय पनि यही असन्तुष्टिको परिणाम हो । जनताले विकल्प खोज्न थालेका छन् । युवावाम देखिएको मतपरिवर्तनले पनि जनताको मनोविज्ञान बदलिँदै गएको स्पष्ट संकेत दिएको छ । पुराना दलहरूले यतालाई आत्मसमीक्षाको अवसर बनाउनुपर्ने हो, तर अर्को पनि धेरै नेतृत्व आरोप-प्रचारको, षड्यन्त्र र विरोधको

राजनीतिमै अलिभएको देखिन्छ । नयाँ परिवर्तनलाई शंकाको दृष्टिले हेर्नुभन्दा त्यसलाई काम गर्न दिने संस्कार विकास हुन आवश्यक छ । लोकतन्त्रमा आलोचना आवश्यक छुन्छ, तर केवल विरोधका लागि विरोध गर्ने प्रवृत्तिले देशलाई निकास दिन सक्दैन । यदि सरकार वा नयाँ शक्तिले सुधारका प्रयास गरिरहेका छन् भने त्यसलाई सहयोग गर्न सक्नुपर्छ । जनताले पनि अब कामको मूल्यांकन गर्न सकिरहेका छन् । नेपालको राजनीति अहिले एउटा निर्णायक मोडमा छ । पुराना सोच र शैलीबाट देश अगाडि बढ्न सक्दैन भन्ने चेतना विस्तारै बलियो बन्दै गएको छ । अबको राजनीति युवापुरस्ताको आकांक्षा, बेरोजगारी, महँगो, अन्ववस्थित बस्ती, कार्यशैलीकै उपाय हुनुपर्छ । केवल नाराबाजी, भाषण र मानवनासक राजनीति गरेर जनतालाई धेरै दिनसम्म प्रभावित पार्न सकिने अवस्था अब छैन । राजनीतिमा मूल्य-मान्यताको पुनःस्थापना आजको सबैभन्दा ठूलो आवश्यकता हो । नेतृत्वको अचरण, व्यवहार र निर्णयमा यतिकता देखिनुपर्छ । सत्ता प्रवि पुराना राजनीति होइन, जनताको विश्वास जित्नु नै राजनीतिको वास्तविक सन्देश हो । यदि राजनीतिक दलहरूले समयमै आत्मसमीक्षा गरेन भने जनताले अन्त कडा फैलाउन सक्दैन । नेपालको लोकतन्त्रलाई बलियो बनाउन जिम्मेवार राजनीति आवश्यक छ । विचार, निष्ठा, पारदर्शिता र जनउत्तरदायित्वलाई केन्द्रमा राखेर अघि बढ्न सके मात्रै राजनीतिको जनविश्वास पुनःस्थापित हुन सक्छ । जनताले चाहेको पनि यही हो-राजनीतिमा स्वार्थ होइन, मूल्य र मान्यताको पुनर्जागरण ।

सन्दर्भ : जननेता मदन भण्डारी र जीवराज आश्रितको स्मृति दिवस

मदन भण्डारीको ०८६ पछिको भाषण र न्याय नपाएको दासदुग्मा

अरू नेताभन्दा उनको शैली फरक थियो । भाषणमा तर्क, व्यंग्य, आत्मविश्वास र स्पष्ट उत्तरको हस्तुथ्यो । विषय पनि २०४६ सालअघि नै उनले राजलाई राजनीति गरे भने श्रोतक फुलाउने जनतामाथि आउन चुनौती दिएका कुरा युवापुरस्ताका लागि साक्ष्यक लाग्ने थिए । इटहरीमा २०४६ सालको कार्यक्रमहरूमा म पनि सहभागी हुँथे । तर्कहैमा पुगेको त्यो कार्यक्रम पछि गहिरो प्रभावमा बढियो ।

२०४६ सालमा तत्कालीन श्री पञ्चायत माध्यमिक विद्यालय गौरीगढबाट एसएलसी उत्तीर्ण भएपछि मेरो शौक्षिक यात्रा इटहरीतर्फ मोडियो । प्रस्तावित जनता क्याम्पसमा प्रविणत प्रमाणपत्र तह (आइए) अध्ययनका लागि पुगेको त्यो समय नेपाली राजनीतिमा नयाँ उत्साह र परिवर्तनको लहर चलिरहेको समय थियो । प्रजातन्त्र, पुनःस्थापनापछि विद्यार्थी राजनीति निकै सक्रिय थियो । कलेजमा नैविषय, अन्तरास्वविद्ययालयत विभिन्न विद्यार्थी संगठनबीच संगठन विस्तार र नेतृत्वका लागि शीघ्र प्रतियस्पर्धा चलिरहेको हुन्थ्यो । शीघ्रै तयारसजिलै मिलिपत्र विद्यार्थी नेताहरू कलेज राजनीतिमा सक्रिय थिए । धेरै साथीहरूले मलाई पनि कुनै न कुनै संगठनमा लान आग्रह गर्थे । तर म राजनीतिभन्दा चढाइ र पारिवारिक जिम्मेवारीप्रति बढी केन्द्रित थिएँ ।

मा कार्यालय सहायकको रूपमा काम गर्ने अवसर पाएपछि पत्रकारितासँग परिचय भयो । त्यही समयमा देशलाई नयाँ उर्जा दिने नेता मदन भण्डारी र संगठन विभाग प्रमुख जीवराज आश्रित दासदुग्मा महत्त्वपूर्ण दृष्टान्तमा परे । २०४६ साल जेठ ३ गतेको त्यो घटना नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनकै सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण र पीडादायी अड्याय बन्यो । पोखराबाट चितवन हुँदै काठमाडौँ फर्कने क्रममा उनीहरू स्वर्ग जीप दासदुग्मा दुष्टनायकबाट बर्षे विशुली नदीमा खरोको भोगियो । आश्रितको शव घटनास्थल नजिकै भेटियो, तर मदन भण्डारीको शव शहर दिनपछि नायरायणी किनारमा भेटियो । सबैभन्दा आश्चर्यजनक कुरा त चालक अमर लामा सफुल बन्थे । पछि २०४० सालमा उनी चालकको कीर्तिपुरमा गोली हानी हत्या गरियो । यी घटनाले दुष्टनायक गम्भीर शंका जन्माउनु स्वाभाविक थियो ।

एक समय एमालेले नै "सततामा पुगेको र" घटनाप्रति दासदुग्मा घटनाको सत्य बाहिर अडिक्दा" भनेको थियो । २०५१ सालमा मदन भण्डारीको शवदाहना एमाले सरकारमा पुगेको केपी शर्मा गृहमन्त्री भए । तर त्यो प्रतिबद्धता केवल भाषणमै सीमित रह्यो । २० बर्षभन्दा पनि घटनाको यथार्थ मार्गदर्शन हुन सकेन । यसले राजनीतिक नेतृत्वप्रतिको नैतिक प्रश्न अन्तर्गत बनाएको छ । दासदुग्मा घटना केवल दुई नेताको मृत्यु मात्र होइन, नेपाली राजनीतिको सबैभन्दा शीघ्र मोड पनि थियो । यदि त्यो घटना थियो भने स्पष्ट रूपमा प्रभावित गरिनुपर्छ । यदि हत्या थियो भने दोषी सार्वजनिक हुनुपर्छ । तर सत्यलाई निरन्तर शोषण बनाउँदा जनतामा अविश्वास बढ्नु स्वाभाविक हो । अन्तर्गतभन्दा किनभन्दा शत्रु र शक्ति संपर्कका कारण पनि यो घटनामा उनी शत्रु उल्टिएको पाइन्छ । आजको पुस्ताले इतिहासलाई केवल श्रद्धाञ्जलीको रूपमा होइन, सत्यको खोजको रूपमा हेर्न आवश्यक छ । मदन भण्डारी र जीवराज आश्रितको योगदानलाई सम्मान गर्ने वास्तविक उपाय भनेकै दासदुग्मा घटनाको निष्पक्ष छानविन हो । लोकतन्त्रको सबै पनि महत्त्वपूर्ण राजनीतिक घटनालाई दवाएर राख्नु भन्धकका लागि खतरनाक अवसरको प्रतीक्षा बाँकी छ । तर आशा अर्को गरेको छैन । अबको युवा पुस्ताले सत्ता र स्वाभिमन्दा माथि उठेर यस्ता घटनाको निष्पक्ष अन्वेषण गर्न दबाव दिनुपर्छ । मदन भण्डारीलाई सम्मान भनेको केवल फूल चढाउनु होइन, उनले देखाएको राजनीतिक इमानदार र सत्यपरायण चरित्रलाई ब्याख्यामा उतार्नु पर्नेछ ।

२०४६ सालतर्फ अडिक्ने खेल्नेदानमा भएको एउटा घटना २०४६ सालको लाहन्दी बसेर उनको भाषण सुनिएको थियो । त्यतिबेला पत्रकारिता वा राजनीतिक जीवनबारे कुनै कल्पना थिएन । तर मदन भण्डारीको त्यो भाषणले नेतृत्व भनेको के हो भन्ने गहिरो प्रभाव छोड्यो । उनले भाषणकै क्रममा सरकार कमजोरी र "विश्व छोडेर गइ भाषण गर्न आउने शिक्षक र कर्मचारीको नाम टिपोट गरीदरुम, म कारमाग्री हुन्छ ।" त्यो अभिव्यक्तिले उपस्थित धेरैलाई फरकाएको थियो । साँच्चै, अगाडि बसेका केही शिक्षक र कर्मचारी त्यहाँबाट बाहिरिँदै गरेको दृश्य अर्को स्मृतिमा ताउँ छ । त्यो जिम्मेवारीबोध, त्यो दृढता र त्यो नेतृत्व क्षमता सामान्य थिएन । पछि स्नातक लक्ष्यमा कला लागि काठमाडौँको त्र्यम्बाय अन्धम क्याम्पस पुगे । त्यहाँ पनि मदन भण्डारीका भाषणहरू सुनिरहेँ । उनी युवामा आशा जगाउने नेता थिए । परिवर्तन, लोकतन्त्र र कम्युनिस्ट आन्दोलनलाई नेपाली समाजको यथार्थसंग जोडेर प्रस्तुत गर्ने उनको क्षमता अद्भुत थियो । त्यतिबेला म काठमाडौँका मालीहरूमा जाँचो खाँदै हिँड्थे । आर्थिक सघर्ष चर्किँदै थियो । २०४० सालतर्फ "पुरोको साप्ताहिक"

२०४६ सालमा तत्कालीन श्री पञ्चायत माध्यमिक विद्यालय गौरीगढबाट एसएलसी उत्तीर्ण भएपछि मेरो शौक्षिक यात्रा इटहरीतर्फ मोडियो । प्रस्तावित जनता क्याम्पसमा प्रविणत प्रमाणपत्र तह (आइए) अध्ययनका लागि पुगेको त्यो समय नेपाली राजनीतिमा नयाँ उत्साह र परिवर्तनको लहर चलिरहेको समय थियो । प्रजातन्त्र, पुनःस्थापनापछि विद्यार्थी राजनीति निकै सक्रिय थियो । कलेजमा नैविषय, अन्तरास्वविद्ययालयत विभिन्न विद्यार्थी संगठनबीच संगठन विस्तार र नेतृत्वका लागि शीघ्र प्रतियस्पर्धा चलिरहेको हुन्थ्यो । शीघ्रै तयारसजिलै मिलिपत्र विद्यार्थी नेताहरू कलेज राजनीतिमा सक्रिय थिए । धेरै साथीहरूले मलाई पनि कुनै न कुनै संगठनमा लान आग्रह गर्थे । तर म राजनीतिभन्दा चढाइ र पारिवारिक जिम्मेवारीप्रति बढी केन्द्रित थिएँ ।

२०४६ सालतर्फ अडिक्ने खेल्नेदानमा भएको एउटा घटना २०४६ सालको लाहन्दी बसेर उनको भाषण सुनिएको थियो । त्यतिबेला पत्रकारिता वा राजनीतिक जीवनबारे कुनै कल्पना थिएन । तर मदन भण्डारीको त्यो भाषणले नेतृत्व भनेको के हो भन्ने गहिरो प्रभाव छोड्यो । उनले भाषणकै क्रममा सरकार कमजोरी र "विश्व छोडेर गइ भाषण गर्न आउने शिक्षक र कर्मचारीको नाम टिपोट गरीदरुम, म कारमाग्री हुन्छ ।" त्यो अभिव्यक्तिले उपस्थित धेरैलाई फरकाएको थियो । साँच्चै, अगाडि बसेका केही शिक्षक र कर्मचारी त्यहाँबाट बाहिरिँदै गरेको दृश्य अर्को स्मृतिमा ताउँ छ । त्यो जिम्मेवारीबोध, त्यो दृढता र त्यो नेतृत्व क्षमता सामान्य थिएन । पछि स्नातक लक्ष्यमा कला लागि काठमाडौँको त्र्यम्बाय अन्धम क्याम्पस पुगे । त्यहाँ पनि मदन भण्डारीका भाषणहरू सुनिरहेँ । उनी युवामा आशा जगाउने नेता थिए । परिवर्तन, लोकतन्त्र र कम्युनिस्ट आन्दोलनलाई नेपाली समाजको यथार्थसंग जोडेर प्रस्तुत गर्ने उनको क्षमता अद्भुत थियो । त्यतिबेला म काठमाडौँका मालीहरूमा जाँचो खाँदै हिँड्थे । आर्थिक सघर्ष चर्किँदै थियो । २०४० सालतर्फ "पुरोको साप्ताहिक"

२०४६ सालतर्फ अडिक्ने खेल्नेदानमा भएको एउटा घटना २०४६ सालको लाहन्दी बसेर उनको भाषण सुनिएको थियो । त्यतिबेला पत्रकारिता वा राजनीतिक जीवनबारे कुनै कल्पना थिएन । तर मदन भण्डारीको त्यो भाषणले नेतृत्व भनेको के हो भन्ने गहिरो प्रभाव छोड्यो । उनले भाषणकै क्रममा सरकार कमजोरी र "विश्व छोडेर गइ भाषण गर्न आउने शिक्षक र कर्मचारीको नाम टिपोट गरीदरुम, म कारमाग्री हुन्छ ।" त्यो अभिव्यक्तिले उपस्थित धेरैलाई फरकाएको थियो । साँच्चै, अगाडि बसेका केही शिक्षक र कर्मचारी त्यहाँबाट बाहिरिँदै गरेको दृश्य अर्को स्मृतिमा ताउँ छ । त्यो जिम्मेवारीबोध, त्यो दृढता र त्यो नेतृत्व क्षमता सामान्य थिएन । पछि स्नातक लक्ष्यमा कला लागि काठमाडौँको त्र्यम्बाय अन्धम क्याम्पस पुगे । त्यहाँ पनि मदन भण्डारीका भाषणहरू सुनिरहेँ । उनी युवामा आशा जगाउने नेता थिए । परिवर्तन, लोकतन्त्र र कम्युनिस्ट आन्दोलनलाई नेपाली समाजको यथार्थसंग जोडेर प्रस्तुत गर्ने उनको क्षमता अद्भुत थियो । त्यतिबेला म काठमाडौँका मालीहरूमा जाँचो खाँदै हिँड्थे । आर्थिक सघर्ष चर्किँदै थियो । २०४० सालतर्फ "पुरोको साप्ताहिक"

अत्याधुनिक प्रविधिद्वारा उत्पादित
नयाँ भगापाली इटा
धजाटमा
 ठूलो साइजको इटा उपलब्ध छ ।
 सतपर्कका लागि:
 मगतान बस्नेत : ९८२२९७००३१
 उद्योग सतपर्क : ९८०१०१४२४

मनकामना डेन्टल केयर
 विशेष अफरका साथमा
 यहाँ आधुनिक प्रविधिबाट दंत र मुख सम्बन्धी सम्पूर्ण उपचार विशेष छुटका साथ गरिन्छ ।
Dr. Nabin Kant Chaudhary
 Consultant Oral & Dental Surgeon
 BDS Bangladesh (RU) NMC No.: 19332
 दमक-६, थानापोड (फ्लापर)
 Call : 9819041615/9810315415

पानासोप्टिक
 इलेक्ट्रोनिकस वल्ड,
 दमक-८, भन्पा
 विगत दुई दशक अगाडिदेखि पानासोप्टिकको धोमामा समर्पित सहर मकौल कोठले सबै प्रकारका LED, TV, Online UPS, Speaker, कम्प्युटर हार्डवेयर, सेन्सिभ मोडिफाई कर्वाइ, पंखा, फ्रिज, AC फ्यान्ट, मोडिफाई, कौनै शुभकामना दायमा ग्याभलन्टिनामा साथ मकौल गरिन्छ ।
 जाँचो यहाँ अर्को अनुभव जसै प्रकारका UPS, इन्वर्टर, सेन्सिभल र कौनै तयार गरिएको साथै जसै प्रकारका रिमोट र इलेक्ट्रोनिक पार्टिजसक रोकभरिपरेट मोडरन र फेज पावरस ।
मकौल :
 १) अधिकतम इष्टिमाका प्रयोग हुने ठाउँ लगायतहरू मकौल गरिन्छ ।
 २) यहाँ ठूलो सन्धिको सेवा पनि उपलब्ध छ ।
 ३) थप प्रकाशको छेकेपछिहरू लगाउन पनि डिस्ट्री गरिन्छ ।
प्रो. मनोज सिंह
 ९८२२९७०३०/९८०११३१६३२/०२३-५८२३१४०

ठूलो ट्याइडकीमा कम्प्रेसर प्रविधिक्युक्त
क्यापा सेफ्टी ट्याइडकी
 तथा दल सरसाफई
 दमक :
देवीप्रसाद सुवाल
 (९८४९७०६२६/९८२४९७९१८५)
 बित्तौली:
राजकुमार श्रेष्ठ
 ८०८०९०८९०

राजा महेन्द्रको गुमनाम शिकार क्षेत्र

इटहरी/ सुनसरीको वराहक्षेत्र नगरपालिका-७ स्थित क्याम्प चौरीक्षेत्रमा रहेको ऐतिहासिक भन्नावेश संरक्षणाको अभावमा हराउँदै गएको छ । सतकोशी सामुदायिक वनमित्र रहेको उक्त स्थान तत्कालीन राजा महेन्द्रले सिकार खेल्न आउँदा बसोबास तथा विश्रामका लागि प्रयोग गर्ने अस्थायी क्याम्पका रूपमा परिचित थियो ।

वतरा र महेन्द्रनगरको बिचमा पर्ने क्याम्प चौरीक्षेत्रमा रहेको पुरानो संरचना अहिले भग्नावशेषमा सीमित बनेको छ । स्थानीयका अनुसार विसं २०१३/१४ तिर राजा महेन्द्र सुनसरीको चुरे तथा वनक्षेत्रमा सिकार खेल्न आउँदा उक्त स्थानलाई अस्थायी क्याम्पका रूपमा प्रयोग गरिन्थ्यो । स्थानीय युवराज भद्रराईका अनुसार त्यहाँ पहिले ढुङ्गाको बनेका तीन वटा घर थिए । भद्रराईका अनुसार सुदूरदेखि नै संरक्षणमा चासो नदिँदा भग्नावशेषमैले विस्तारै माटोमा खिलिन हुँदै गएका छन् ।

स्थानीयले देख्दै आएका ती घर तथा त्यहाँ रहेका सामग्री सम्वन्धी हरासकका घुन अहिले पनि वनक्षेत्रमा छरिएका ढुङ्गाको टुक्राले ढाके हुन्ने समय राजा महेन्द्रको सिकार क्याम्प रहेको भन्नावेश रहेको छ । स्थानीय खेमबहादुर बस्नेतका अनुसार बसिँदैछि संरक्षण नहुँदा ऐतिहासिक महत्व बोकेको यो स्थानमा अहिले भग्नावशेषबाहेक केही बाँकी छैन ।

हाल भवन रहेको क्षेत्र भाडीले ढाकिएको छ । ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय सम्भावना बोकेको स्थल भए पनि संरक्षण अभावमा ओफेल्मा परेको स्थानीयको भनाइ छ । बस्तीनाजिकै रहेको क्याम्प चौरी सामुदायिक वनक्षेत्रमित्र पछि स्थानीयका अनुसार सात दशकअघि त्यहाँ राजा सिकार खेल्न बस्ने भवन तथा सुरक्षाकर्मीका लागि ढुङ्गा संरचना थिए । भवन बरिपरि घना जङ्गल र बिचमा फराकिलो चौर भएकाले स्थानीयले त्यस क्षेत्रलाई बोलीचालीमा क्याम्प चौरी भन्न थालेको स्थानीयको भनाइ छ । क्याम्प चौरीको परिचयवदधिक क्षेत्रमा राजा महेन्द्रको स्वागतका लागि निर्माण गरिएको 'महेन्द्रगेट' अहिले पनि सोझै नामले चिनिन्छ । स्थानीय हिराण्य काकीका अनुसार नयाँ संरचना निर्माण भए पनि गेटको नाम परिवर्तन गरिएको छैन । यो स्थान अर्कै पनि राजकीय भ्रमणको सुविधाका लागि प्रतीकका रूपमा रहेको जनाइएको छ । स्थानीयवासीका अनुसार राजा महेन्द्र हालको वराहक्षेत्र-१ राजाबास महेन्द्रगेट, सैनिक टोल क्षेत्रमा पुगेर सतकोशीको दुर्यावलोकन गर्ने, विश्राम लिने तथा म्यान बनाएर सिकार खेल्ने गर्थे । संरक्षण अभावमा यी ऐतिहासिक सभ्यता ओफेल्मा पर्दै गएका छन् । क्याम्प चौरीको संरक्षण, पुननिर्माण र प्रचारप्रसार गर्न सक्तियो भने यी स्थल इतिहास र पर्यटनका आकर्षक गन्तव्य बन्न सक्ने सम्भावना रहेको छ ।

साहित्य/सिर्जना

आमाको हिमा

♦ शान्त प्रसाद मट्टराई

हे आमा जननी माता जन्म दिई पृथ्वीमा जन्मायो उस्तै गरी नो महिना पेटमा राखी दुधको अमृत पिलायो कति लाति लागे काखमा फोहोरमैला कट्टलाई सफ्यायो आमाको दुधको भार कति दयामाया गरे पनि भार काटिदैन लक्ष्मी, सरस्वती जस्तै आमा हे देवता सेवा गर्दा मात्र पुद्दैन खेताला जाँदा दिएको खाजा नखाई नखाई ल्याएर खुवायो माँ, भटमास जे पाए पनि नखाई भलाई बचायो बल्लतल्ल बचे आमाको राम्रो सेवा गर्दा मात्र सकिन्छ पृथ्वी माताको दोहन गर्ने नराम्रा पापी कुकर्म बच्न लागे देख्न सकिन्छ भए, भोले, दोहन गर्न लायदा माताको उपदेश लिईने हे आमा यस्ता पुत्र जन्माउन लायदा ठूलो भूकम्प लाग्दछ । विदुर विद्युत्गामा रहँदा मान्दव ऋषिलाई झुली चढाएको थियो उनी तीन वर्षमा ढुङ्गा टेकी काभिला मार्दा त्यस्तो ठूलो दण्ड थियो अब त करौडी अरबौं दोहन गर्दा पनि कशले उकारुनु हुँदैन सिफारिस गर्नुभन्दा आफ्नो हात खुडा काटिउँला पछि पुग्नु हुँदैन पृथ्वी माताले अवश्य त्यस्ता सबैलाई भूकम्प आउँनेछ । आमाको जन्माउँदा कति आमाको यो व्यवस्था गर्लान् भन्ने थिएन त्यस्ता नेता कुत्र पेटमा तुहेको भए राम्रो हुने थियो नाझो नाच गर्नुभन्दा यो पृथ्वीमा नलान्नु नै राम्रो प्रशासनमा बस्नेले दूध र पानी छुट्याउँनु राम्रो अलिकति लाज नमाने नेपाल आमालाई केँगाल बनाउदै छन् बनाईसक्यो अब के बनाउँने बाँकी पनि हेरौं बनाउँदैछ । मल छैन पानी पर्दैन वातावरण दुषित तिमीहरूको कारणले हो कुषिमा काम गर्ने भोगभोगै हिडेका छन् तिमीले के गरेको हो । युवा विदेशमा पढाई यहाँ बुढा नेता मोज मात्र गर्नु हो ? बलात्कारी कुकर्मका धन्दा गर्दै नेपाललाई २५/३० वर्ष पछि पार्ने हो ? निर्मला पन्तको कलकाल पछि मानो तिमी कहीं थियो ? कर्मचारीले भ्रष्टाचार गर्दा ढाढै आएका छौ अब पनि भ्रष्टाचार ४०/५० जना देखिसके किन बचाउ गरेको फेरि पनि राजनीति गर्न यस्ताले पृथ्वी माताको प्रशस्चित गरेको

विश्व प्रसिद्ध व्यक्ति/व्यक्तित्व

हान्स क्रिश्चियान एण्डरसन

♦ सुमित्रा सिंह

डेनमार्क : परीकथाहरूका लेखक विश्व-प्रसिद्ध परीकथाहरूका लेखकको एक गरिब जुता सिउनेको घरमा भएको थियो । परिवार यति धेरै निर्धन थियो कि उनले एक फोहर कोठामा बस्न बाध्य हुनु परेको थियो । तर यी बालक आगाडि गएर डेनमार्कका राजाका साथी र विश्व-प्रसिद्ध परीकथाका लेखक बने । संभवतः संसारभरिकै पढे-लेखेका बच्चाहरू प्रारम्भमा यिनले लेखेका अद्भुत कथाहरू अवश्य पढ्छन् । एण्डरसनको जीवन उनले लेखेको एक पुस्तक 'अर्को डकालिग' को अनुस्र थियो । जुनो पातलो र फोहरी यी बालकले रकुलमा एक शास्य-व्ययुक्त किताब लेखे । यस काममा उनले उनीसँग पैसा थिएन । यही कारणले उनले गायक बन्ने बारेमा सोचे । उनी डेनमार्कको राजधानी कोपनहेगन पुगे र त्यहाँ गल्तीहरूमा गीत गाएर उनले मानिसहरूलाई लोभ्याउने प्रयत्न गरे । तर उनको गीला यति धेरै खराब थियो कि उनको बेचुरा राम तर्फ कसैले पनि ध्यान दिएनन् । गाउनुको साथ-साथै उनले एक्टिङ र नृत्यको प्रयत्न पनि गरे । तर उनी यसमा पनि सफल हुन सकेनन् । जब उनी यस प्रकारका कामहरूमा लागेका थिए, तब एक यस्तो व्यक्तिको वृष्टि उनीमाथि पयो, जो त्यस समयका डेनमार्कका राजा फ्रेडरिक छैठीसँग परिचित थिए । ती व्यक्तिले राजालाई भनेर उनको पढाई लेखाइको प्रबन्ध गराए । यसक हुनेलेसम्म एण्डरसनले बच्चाहरूको लागि कथाहरू लेख्न प्रारम्भ गरे । १८२८ मा उनले ए जनी अर्न फुट नामक एक शास्य-व्ययुक्त किताब लेखे । यस काममा उनले सफलता प्राप्त गरे । त्यसपछि उनले उपन्यास पनि लेखे । डेनमार्कका राजाले सारा युरोपमा भ्रमण गर्नको लागि उनलाई वित्तीय सहायता गरे । उनले सारा युरोपको भ्रमण गरे र त्यस समयका सबै प्रसिद्ध व्यक्तिलेलाई भेटे । तर उनको सबैभन्दा अधिक प्रसिद्धि अत्यन्त मनोरञ्जक स्वप्नलोकमा लेखेको परीकथाहरूको कारणले भयो । उनका केही प्रसिद्ध पुस्तकहरू 'ओनली ए फिङ्गलर', 'पोएट्स मार्केट', 'फेयरी टेल्स', 'बर्ख स्टोरिज' र 'पिक्चर बुक्स विदाउट पिक्चर आदि प्रसिद्ध छन् । उनका प्रायः सबै पुस्तकहरूको अनुवाद संसारका सबै भाषाहरूमा भइसकेका छ । एण्डरसनले आफ्नो जीवनमा दुई पटक प्रेम-सम्बन्ध स्थापित गर्ने प्रयत्न गरे, तर अन्त्यसम्म पनि उनको विवाह हुन सकेन । अन्त्यमा उनले एक जोगीको घरमा प्राण त्यागे ।

कथा

मूर्खहरूको रिस

♦ हेमन्त शर्मा

कुनै एक शहरमा दुईटा मन्दिर थिए । एउटा मन्दिर होक्के अथवा 'निचिरे' धर्म मान्नेहरूको समुदाय थियो र अर्को जोदो धर्म मान्नेहरूको समुदाय थियो । ती दुवै मन्दिर एक अर्काको आगाडि पर्ने गरी बनाइएका थिए । निचिरेन सभ्यदायका मन्दिरमा एउटा कुकुर पालिएको थियो । कुकुरको नाम तिनीहरूले होनेन राखेका थिए । वास्तवमा होनेन नाम जोदो सभ्यदायका संस्थापकको नाम थियो । निचिरेनहरूको यो नचाहोई काम देखेर जोदोहरूलाई दुःख लाग्यो । मन्दिरका पुजारीहरू भेला भएर आपसमा यसरी कुरा गरे- 'कस्तो नराम्रो कुरा हो यो । निचिरेनहरूले हाम्रा गुरुको नाममाट आ' नो कुकुरको नाम राखे । यसको बदला त अवश्य तिरुं पर्छ ।' यति छलफल भएपछि जोदोहरूले पनि एउटा कुकुर पाले । तिनीहरूले पनि कुकुरको नाम होक्केहरूको गुरुको नाम 'निचिरेन' राखे । उनीहरूले निचिरेनलाई खानेकुरा कमै दिन्थे । यसले गर्दा निचिरेन निकै दुःखी र कमजोर भयो । जोदोहरूको कुकुर अलि ठूलो भएपछि

टोलका केटाकेटीहरूलाई बोलाएर जोदोहरूले निचिरेनका कुकुरलाई लडाउ भने । केटाकेटीहरूलाई मजा आउने हुँदा उक्त कुकुरहरूलाई आपसमा लडाए । होनेन हट्टाकट्टा थियो र निचिरेन दुःखी र कमजोर । लडाइँमा निचिरेन कमजोर हुँदै गयो । उता केटाकेटीहरू पनि टोक होनेन, टोक निचिरेन भन्दै आनन्द लिन थाले । निचिरेन हाई गएपछि केटाकेटीहरू विचयान थाले-निचिरेन हाँयो निचिरेन हाँयो । होनेनले निचिरेनलाई मान ल्यायो । निचिरेन होनेन, निचिरेनलाई मार । यसरी केटाकेटीहरूले निचिरेनको हारमा खुशी मनाएको देखेर होक्के मन्दिरका पुजारीहरू रिसले आगो भए । दुवै कुकुरलाई छुटाएर लगे । केही दिनपछि हेक्केका पुजारीहरूले होनेन कुकुरलाई अर्कै शहरमा लगेर छोडिदिए । त्यसदिनदेखि तिनीहरूले जोदोका पुजारीहरूसित आँखा जुधाएर नै सकेनन् ।

हाँसौं

नाति : हजुरबा, तपाईं भुटेको चना टोकन सक्नुहुन्छ ? हजुरबा : अँह, सकिदैन टोकन । नाति : भुटेको मटर टोकन नि ? हजुरबा : मटर टोकन त फर्नु सकिदैन । नाति : त्यसो हो भने, मेरो यो मटर राब्ररी राखिदिनु होस् है, खेलेर फर्केपछि खाउनु । घरको कलबेल बच्नासाथ एक बालिकाले ढोका खोली । ढोका सामु उभिएका मानिसले सोधे- 'छोरी, तिम्ना बाबा घरमा हुनुहुन्छ ?' 'अंकल, हुनुहुन्छ । तर अहिले घरमित्र

प्याल पाई हुनुहुन्छ ।' छोरीले जवाफ दिई । 'तिम्ना बाबाले जागिर छोडेर मुसा पाल्ने धन्दा गर्न लागे कि कसो ।' आमाचुकले भने । यात्री : बाटा बाटामा बसेर मान ललाइन । निम्नारी बाटाघाटामा बसेर मान छोडेर अफिस खोलेर मान थालो । त ! शिक्क : (विद्याथीसित) कुनै यस्ता दुईवटा घटना बताउ जुन एकै समयमा घटेका थिए । विद्याथी : मेरी दिदीको विहेका दिन उहाँ बेहुली हुनुभयो ।

जनकारी

कम उमेरमा पनि किन फुल्छ केश ?

कपाल फुल्नुलाई हामी बुढेसकालको संकेतको रूपमा बुझ्छौ । बुढ्यौलीले छोपे लगेपछि कपाल सेतामै हुँदै जान्छ । यो सामान्य र स्वभाविक प्रक्रिया हो । तर कतिपयको युवावस्थामै कपाल फुल्न थाल्छ र उनीहरू उमेरभन्दा बुढा देखिन्छ । अहिले त किशोरावस्था पनि कपाल फुल्नेको देख्न सकिन्छ । कपाल फुल्नेपछि व्यक्तिको त्वरले केहि न केहि असर गर्छ । खासगरी कपाल फुल्नुलाई हामी बुढ्यौलीसँग टाँजेर हेर्छौ । हाम्रो शरीरको रङ्गहरूमा मेलैनिन नामक पिगमेन्ट सेल्स पाइन्छ । यी सेल्सले कपाललाई रंग दिन्छन् । तर, समयसँगै पिगमेन्ट सेल्स हराउँदै जान्छ र कपाल सेतो हुन थाल्छ । यो सामान्य हो । तर, उमेरभन्दा आगाडि कपाल फुल्नुका केही अन्य कारणहरू हुन्छन् ।

वैश्याण्ण वक्रण यो एउटा प्रमुख कारक हो । कुन उमेरमा कपालले पिगमेन्ट गुमाउँछ भन्ने वैश्याण्ण तत्वले निर्धारण गर्छ । केही व्यक्तिको २० वर्ष नहुँदै पिगमेन्ट हराउन थाल्छ र कपाल

ज्ञान सागर

- १२२) बहादुर शाहको समयमा नेपालको पश्चिम सीमाना कर्णसम्म पुगेको थियो ??
- उत्तर : कुमाउ गढवाल
- १२४) जनसंख्याको आधारमा सबैभन्दा ठूलो भू-परिच्छेदित राष्ट्र कुन हो ??
- उत्तर : रूथियोपिया
- १२५) उपयुक्त प्राविध सम्बन्धमा चर्चित पुस्तक 'क्याँ फ्र बमबगर्तगर्ग' का लेखक को हुन् ??
- उत्तर : स्त्र. ड. बज्रकमलबज्रबज्र (भिटिस अर्थशास्त्री)
- १२६) सौर्य पर्व नामो ताम्पको सहायताले कति मिटर उचाइसम्म पानी लान सकिन्छ ??
- उत्तर : १२० मिटर
- १२७) गम्भीरता गर्ने महिष्ठाको मन्त्रु गी भएमा कति हप्ताको गम्भीरतालाई वैद्य मानिने व्यवस्था छ ??
- उत्तर : १२ हप्ता

विश्वकपबारे केहि जानकारी

फिफा विश्वकपको २२ संस्करण सम्पन्न भइसकेको छ भने आगामी जुन १९ देखि अमेरिका, मेक्सिको र क्यानडामा २३औं संस्करण सुरु हुँदैछ । अहिलेसम्म २२ संस्करण सम्पन्न हुँदा विश्वका ८० राष्ट्रले विश्वकप खेलिसकेका छन् । यस पटक त्यो सूचीमा चार नयाँ राष्ट्र थप्दैनेछन् । अर्थात् एसियाबाट जोर्डन र उज्बेकिस्तान, अफ्रिकाबाट केप भर्डे र क्यारिबियन क्षेत्रबाट कुराकाओले विश्वकप फुटबलमा पहिलोपटक आफ्नो उपस्थिति जनाउँदैछ । विश्वकपमा लगातार सहभागि जनाउनु अर्को चुनौती हुन्छ । त्यसमा पनि छनोट चरण पार गर्नुपर्ने हुन्छ । यस्तोमा ब्राजिल भने एउटा त्यस्तो राष्ट्र हो जसले अहिलेसम्म भएको सबै २२ संस्करण नै विश्वकप खेलेको छ र अब २३औं पटक विश्वकप खेल्ने तयारीमा छ । ब्राजिललाई विश्वकप फुटबलको पर्यायावी नै मानिन्छ र त्यही देशका फुटबल स्तर पेलेलाई फुटबलका राजा मानिन्छ । अनि ब्राजिलले नै सर्वाधिक ५ पटक फिफा विश्वकप उपाधि जितेको छ । १० राष्ट्रले विश्वकप खेलिसकेका ब्राजिलसहित ८ राष्ट्रले मात्र उपाधि जित्न सफल भएका छन् । अहिले १९ राष्ट्रले जम्मा १ पटक मात्र विश्वकप खेलेका छन् । तीमध्ये डीआर कंगो, कतार, हाइटी, बेरियाना एण्ड अर्जेन्जिना, पानामा, इराक दोस्रो पटक फिफा विश्वकप खेल्नेछन् । त्यसमा डीआर कंगो र हाइटी ५२ वर्षपछि तथा इराक ४० वर्षपछि विश्वकपमा छनोट भएकी हो । यस्तै बेरियाना १२ वर्षपछि र पानामा ८ वर्षपछि विश्वकपमा फर्कँदा कतार भने लगातार दोस्रो पटक विश्वकप खेल्दैछ । सन् २०२२ मा कतार विश्वकप खेलेका साथैसा, पोल्यान्ड, क्याम्बोड, कोस्टारिका, डेनमार्क, वेल्स भने यस पटक छनोट हुन सकेनन् ।

आईजीपी कार्कीको नयाँ गीत

दमक । प्रहरी महानिरीक्षक वन बहादुर कार्कीको शब्द रचना रहेको गीत 'अब बन्ध मेरो देश' सार्वजनिक भएको छ । नेपाल प्रहरी प्रधान कार्यालयमा शुक्रबार आयोजित कार्यक्रममैत्रीय उक्त गीत सार्वजनिक गरिएको हो । गीतमा सामाजिक रूपांतरण, अन्याय अत्याचारको अन्त्यसँगै आमनागरिकमा च्याक्का लागि पलाएको आशा, भरोसा, आपसी सहिष्णुता, भातृत्वभाव र एकतामार्फत सबुद्धि प्राप्त हुने भाव प्रस्तुत गरिएको छ । गीतमा दिपक शर्माको संगीत र उदय राज पाँडेको एरेन्ज रहेको छ । गायक रसिक खरेल, सन्दिप कट्टेल, सविन सुवेदी र बेनिना पाँडेको स्वर रहेको छ । गीतको भिडियोमा न्यायन सिग्देल, सविन कार्की, कविता ताम्रा, चाहना राना मगर र किरण पौडाला लगायतका कलाकारहरूले अभिनय रहेको छ ।

मेलैनिनको कमी

अधिकोस घटनामा मेलैनिनको कमी हुनु नै कपाल फुल्नेको प्रमुख कारण हो । मेलैनिनको उत्पादन उचित पोषण र प्रोस्टिगुक्त खुराकामा निर्भर गर्छ । यी पोषक तत्वको कमी मेलैनिनलाई स्वीकार्य स्तरबाट तल फर्ने कारण हुन्छ ।

हार्मोन

अपलाको पिगमेन्टसँग हार्मोनको निकै महत्वपूर्ण सम्बन्ध हुन्छ । हार्मोन असन्तुलनका कारण कपाल सेतो हुन सक्छ ।

रसायन

कहिलेकाहीँ सेम्पु, साबुन, डाइज आदिको उपयोगले गर्दा पनि कपाल सेतो हुन सक्छ किन्तुने यिनीहरूमा केमिकलको प्रयोग गरिएको हुन्छ ।

कपालको विकासका लागि तरल पदार्थको सेवन

कपालको विकासका लागि शरीरमा अत्यधिक तरल पदार्थको आवश्यकता हुन्छ । के पिइन्छ र कति पिउने गरिएको छ भन्ने कुराले कपालमा असर पर्छ । काफि, चिया, रक्सी अधिक पिउँदा कपालको विकास रोकिएन सक्छ र कम उमेरमा नै कपाल फुल्न सक्छ ।

दैनिक परिपफल

आज मिति २०८३ साल जेठ ०३ गते आइतबार 17 May 2026 तिथि: प्रपिपदा

ज्यो. लक्ष्मी प्र. टकाल
 ठेगाना : चक्रवर्तीमार्ग नौ, अञ्जनाबाट अन्नानिग, अन्नानिग, काठमाडौं ।
 ९८६३३९०८९८/९८६९००१९४६

<p>सेवा</p> <p>रोजगारीको अवसर । दिनजत बढ्ने ।</p>	<p>कव्ठ</p> <p>गृह कलह । शारीरिक कठि ।</p>	<p>मूल</p> <p>अध्ययनमा बाधा । आफन्तसँग जनकोटोल ।</p>	<p>मकर</p> <p>भोजनी खेल्ने खो गी नो पारिवारिक समस्या । सर्प बढ्ने ।</p>
<p>वृष</p> <p>आजबाट अशुभयोग । दृष्टवसायबाट लाभ ।</p>	<p>हिं</p> <p>आजबाट बढ्ने । प्रेम्णमा सफलता ।</p>	<p>वृषिक</p> <p>ताताजना कठि । लेखदेखना समस्या ।</p>	<p>कुम्भ</p> <p>नै जे गो सा सौं सें से सो द आर्थिक वृद्धि । कार्यमा प्रगति ।</p>
<p>मिथुन</p> <p>का कि क छ ड छ के को हा । सर्प बढ्ने । अनावश्यक अन्नगण ।</p>	<p>कन्या</p> <p>टो प पी पैं छ ण ङ पै पो । शत्रु पराजत । आफन्तबाट अशुभोग ।</p>	<p>धनु</p> <p>य यो भा भी भ धा फा ड भे । आज प्रतिष्ठा बढ्ने । कार्यमा सफलता ।</p>	<p>मि</p> <p>दि दु ध भ्रं ज्र दे हो का ची । आफन्तबाट योग । सर्प बढ्ने ।</p>

